Класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

X

ОДОБРИЛ,

X

ПЛАМЕН АБРОВСКИ
Министър

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

Д О К Л А Д

от Красимир Чакъров – заместник-министър на земеделието и храните

Относно: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

На основание чл. 67 във връзка с чл. 70, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), внасям за одобряване проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г.

Причини, които налагат приемането на акта

В Европейския съюз (ЕС) през 2021 г. приключи реформата на Общата селскостопанска политика (ОСП), насочена към по-устойчиво селско стопанство, подпомагане на доходите на земеделските производители и жизнеспособността на тяхната дейност, намаляване на бюрокрацията и укрепване на европейските селски райони. В новата ОСП е заложено Съюзът да определи основните параметри на политиката въз основа на договорените цели и целеви показатели, например в областта на околната среда, изменението на климата и за устойчиво развитие. Въз основа на това всяка държава членка изготвя „Стратегически план за ОСП“, с който се осигурява максимален принос към целите на ЕС, като се отчитат по-добре местните условия и нужди спрямо тези цели и показатели. Държавите членки имат по-голяма субсидиарност при изготвянето на рамката за съответствие и контрол, прилагана спрямо бенефициентите, включително проверките и санкциите. Съгласно чл. 9, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ, L 435 от 6 декември 2021 г.) (Регламент (ЕС) 2021/2115), държавите членки трябва да определят правната рамка, уреждаща предоставянето на подпомагане от Съюза на земеделските стопани и другите бенефициери в съответствие със стратегическите планове по ОСП, одобрени от Комисията и с принципите и изискванията, установени в същия регламент и в Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ, L 435/187 от 6 декември 2021 г.) (Регламент (ЕС) 2021/2116). Това наложи издаването на нови нормативни актове за прилагане на одобрения от Европейската комисия Стратегически план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (Стратегическия план). В съответствие със законовата делегация, включена в Закона за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители (обн., ДВ, бр. 102 от 2022 г.), е издадена Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 2023 г.) (Наредба № 9 от 2023 г.). Посоченият акт урежда получаването на подпомагане по линия на част от интервенциите в областта на околната среда и климата

във връзка с прилагането на Стратегическия план.

През 2026 г. се направиха изменения и допълнения в Наредба № 9 от 2023 г., които са в резултат на одобреното с решение С (2026) 1272 от 27 февруари 2026 г. на Европейската комисия четвърто изменение на Стратегическия план. В рамките на проведените в съответствие със Закона за нормативните актове обществени консултации със заинтересованите страни постъпиха целесъобразни предложения за изменение и допълнение на условията за подпомагане по интервенцията „Биологично растениевъдство“, видно от следния общодостъпен интернет адрес: https://www.mzh.government.bg/bg/normativni-aktove/proekti-na-normativni-aktove/rezultati-ot-obshestveno-obszhdane/. Част от тези предложения, както е и посочено в мотивите при разглеждането им, за да бъдат приети и възпроизведени като правни норми следва да се предхождат от съответното изменение и допълнение на условията на Стратегическия план.

Във връзка с изложеното, предложенията за изменение и допълнение на интервенцията „Биологично растениевъдство“ са представени за одобрение на членовете на Комитета за наблюдение на Стратегическия план в рамките на писмена процедура, проведена в периода 15.04.2026 г. – 24.04.2026 г.

С Регламент (ЕС) 2025/2649 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2025 година за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2115 по отношение на системата на предварителни условия, видовете интервенции под формата на директно плащане, видовете интервенции в определени сектори и за развитие на селските райони и годишните доклади за качеството на изпълнението, както и на Регламент (ЕС) 2021/2116 по отношение на спирането на плащания във връзка с годишното уравняване с оглед на качеството на изпълнението и контрола и санкциите (ОВ L от 31 декември 2025 г.) („Регламент (ЕС) 2025/2649“) се измениха условията и реда за изменение на Стратегическия план, регламентирани в Регламент (ЕС) 2021/2115. Предвидена е възможността държавите членки да могат по всяко време да въвеждат и прилагат изменения на своите стратегически планове по Общата селскостопанска политика, които са различни от стратегическите изменения. За тези други изменения те уведомяват Комисията не по-късно от момента, в който започнат да ги прилагат. Ако Комисията не възрази срещу измененията, за които е уведомена, до 30 работни дни от датата на подаването на уведомлението, измененията пораждат действие от датата на подаването на уведомлението.

Уведомлението до Европейската комисия с включените предложения за изменение и допълнение на интервенция „Биологично растениевъдство“ е изпратено на Европейската комисия на 30.04. 2026 г.

Предложеното изменение има за цел да прецизира правилата за разширяване на поетите ангажименти по операцията „Плащания за преминаване към биологично

растениевъдство“ чрез добавяне на нови площи. На съответните систематични места в проекта на наредба са променени разпоредбите, регламентиращи условията и сроковете за разширяването на одобрени площи в рамките на изпълнение на многогодишен ангажимент по операция „Плащания за преминаване към биологично растениевъдство“. Промяната е обусловена от необходимостта условията по интервенцията да отразяват обективните особености на тези площи, при които поради естеството на производствения цикъл не винаги е възможно добиването на продукция в рамките на съответния период от ангажимента. С предложението едновременно се прецизира и срокът, в който е допустимо разширяване на ангажимента с нови площи, с оглед осигуряване на по-ясна и последователна уредба в хода на прилагането на интервенцията. Изменението е в съответствие и с вече възприетия подход по операцията „Плащания за поддържане на биологично растениевъдство“, като допринася за по-голяма вътрешна съгласуваност, правна яснота и равнопоставено третиране на бенефициентите.

С предложените изменения и допълнения в проекта на наредба отразяват приетите в рамките на писмената процедура на Комитета на наблюдение изменения в Стратегическия план относно условията за допустимост на площите за производство на биологичен растителен репродуктивен материал и на растителен репродуктивен материал, произведен при преход към биологично производство. В изменението на Стратегическия план е отчетена спецификата на тази категория площи, като е предвидено нормативната уредба да осигури подробни правила, които да осигурява по-ясна идентифицираност, проверимост и контролируемост при предоставяне на подпомагането им.

По отношение на подпомагането на площи за производство на биологичен растителен репродуктивен материал или растителен репродуктивен материал, произведен при преход към биологично производство, е от значение да се отбележи Националния план за действие за развитие на биологичното производство до 2030 г., утвърден със заповед № РД 08-7 от 20.02.2025 г. на министъра на земеделието и храните, достъпен на следния интернет адрес: https://www.mzh.government.bg/media/filer_public/2025/02/20/npdbp_20-02-2025.pdf

В този план е посочено, че една от слабите страни за развитие на биологичното производство е, че производителите на биологични семена и посадъчен материал, които задоволяват нуждите на био операторите с растителен репродуктивен материал, не получават специално подпомагане за тази дейност, което води до твърде слабо развит пазар за растителен репродуктивен материал на биологични семена и посадъчен материал. Като една от възможностите за подобряване на състоянието на сектора „Биологично производство“ е отбелязано, че електронните бази данни за сертифицирани оператори, контролиращи лица, посевен и посадъчен материал могат да бъдат

подобрени, и следва да продължат усилията за усъвършенстване на създаденият био регистър.

През 2026 г. е актуализирана и допълнена номенклатурата на културите, използвана в Интегрираната система за администриране и контрол, което цели да спомогне за ясно разграничаване на площи, предназначени за производство посевен материал и за зърно, както и за събиране на информация за площите, използвани за семепроизводство и количествата, добити семена за сертифициране на зърнени култури, ориз, маслодайни семена и протеинови култури. Предложение в тази връзка е получено в Министерството на земеделието и храните от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и цели административно отделяне на семепроизводствените площи. С оглед на това, че на тези площи могат да се отглежда посевен и посадъчен материал в съответствие с биологичното законодателство, с проекта на наредба се уреждат допълнителни правила за обмен на информация между компетентните органи. По такъв начин ще се осигури в подходящото време необходимата информация на Държавен фонд „Земеделие“, за да извърши проверка и контрол относно спазването на изискванията в Стратегическия план за вписване на площите в електронния регистър по чл. 42 от Наредба № 5 от 2018 г. за прилагане на правилата на биологично производство, етикетиране и контрол и за издаване на разрешение за контролна дейност за спазване на правилата на биологичното производство, както и за последващ официален надзор върху контролиращите лица (ДВ, бр. 75 от 2018 г.) (Наредба № 5 от 2018 г.). Същевременно в проекта на наредба е отчетено и необходимото време за извършване на проверки, за да се осъществи вписване в цитирания регистър, като е предвидено, че се извършва обмен на информация не по - късно от първи декември на годината на кандидатстване, което да позволи своевременна обработка на заявленията за подпомагане/плащане от страна на Държавен фонд „Земеделие“. Като е съобразена и възможността проверките и вписването в електронния регистър по чл. 42 от Наредба № 5 от 2018 г. да могат да бъдат извършени до края на календарната година на ангажимента, с оглед на спецификата на отглежданата култура, необходимото време за вписване и други обстоятелства, то е посочен и срок до 31 януари на годината, следваща годината на кандидатстване.

В проекта на наредба са предвидени и съответните норми осигуряващи контрол и проверимост на условията, на които следва да отговарят земеделските стопани и заявените от тях площи, за да получат подпомагане, когато заявяват площи за производство на растителен репродуктивен материал.

Цели

Предложените текстове на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9

от 2023 г. са насочени към постигане на следните цели:

Създаване на правна рамка относно прилагане на изменението на Стратегическия план, с оглед предоставяне на компенсаторни плащания на земеделски стопани във връзка с изпълнението на доброволно поетите задължения и спазване на изискванията по управление на интервенцията „Биологично растениевъдство“.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

За приемането на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2023 г. не се предвижда разходването на допълнителни средства от бюджета на Министерството на земеделието и храните и на Държавен фонд „Земеделие“, както и допълнителна финансова тежест за кандидатите и бенефициентите на подпомагане по отношение на интервенциите, които ще бъдат финансирани от бюджета на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Финансовите средства ще бъдат предвидени в сметката за средствата от Европейския съюз на Държавен фонд „Земеделие“ в съответствие с чл. 48, ал. 6 от ЗПЗП.

Очаквани резултати от прилагането на акта

С проекта на наредба ще се създаде по-голяма яснота за потенциалните кандидати и бенефициенти на какви условия следва да отговарят, за да могат да получат подпомагане, с оглед спазване на изискванията, следващи от изменението на Стратегическия план.

Очакваните резултати от прилагането на акта са да се създадат на национално ниво условия и ред, по който да се получат плащания във връзка с реализация на дейностите по интервенции в областта на биологичното земеделие, включени в Стратегическия план. По такъв начин ще се постигнат заложените в този план цели на подпомагането. В допълнение ще се подпомогне изпълнението на Националния план за действие за развитие на биологичното производство до 2030 г., утвърден със заповед № РД 08-7 от 20.02.2025 г. на министъра на земеделието и храните.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Съгласно чл. 69 от Регламент (ЕС) 2021/2115 са посочени интервенциите в областта на развитието на селските райони. Интервенцията „Биологично растениевъдство“ е интервенция в областта на развитието на селските райони, като попадат в хипотезата на чл. 69, буква „а“ от цитирания регламент, а именно поети задължения в областта на околната среда и климата и други задължения в областта на управлението. Нейната правна регламентация се съдържа в чл. 70 от Регламент (ЕС) 2021/2115. В чл. 70, параграф 1 от този регламент е изрично упоменато „Държавите

членки включват сред интервенциите в стратегическите си планове по ОСП задължения в областта на агроекологията и климата и може да включат други задължения в областта на управлението.“.

С изменението на Стратегическия план се регламентира предоставяне на подпомагане на площите за производство на биологичен растителен репродуктивен материал и растителен репродуктивен материал, произведен при преход към биологично производство, като се предвижда, че трябва да са вписани в националната база данни по чл. 26, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ, L 150 от 14 юни 2018 г.). В националната нормативна уредба приложението на този текст е разписано в чл. 42 от Наредба № 5 от 2018 г.

Не е изготвена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз в съответствие с образеца, съгласно приложение № 2 към чл. 3, ал. 4, т. 1 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз, тъй като с проекта на наредба не се транспонира директива.

Информация за проведените обществени консултации

По време на писмената процедура на Комитета за наблюдение на Стратегическия план, проведена в периода 15.04.2026 г. – 24.04.2026 г., са обсъдени и приети промените на няколко от интервенциите в областта на околната среда и климата и хуманно отношение към животните, които съответно са отразени в разпоредби на проекта на наредба. Същите са обсъдени и приети от този комитет, в който има широка представителност на заинтересованите страни.

Във връзка с чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативни актове е извършена предварителна обществена консултация по електронен път, в рамките на която е изпратен проектът на наредба и предоставен срок за коментари и предложения от страна на заинтересованите лица. В рамките на този срок не са постъпвали бележки по представените изменения и допълнения в Наредба № 9 от 2023 г.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на наредба и проектът на доклад (мотиви) са публикувани за обществена консултация на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации със срок за предложения и становища 30 дни.

В изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за отразяване на постъпилите предложения и становища, заедно с обосновка за неприетите предложения, е публикувана на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации.

Проектът на наредба е съгласуван в съответствие с разпоредбите на Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 67, във връзка с чл. 70, ал. 2 от ЗПЗП, предлагам да издадете предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Приложение:
1. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г.;
2. Справка за отразяване на постъпилите становища;
3. Постъпили становища;
4. Справка за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществената консултация;
5. Предложения и становища, постъпили от обществената консултация.

X

КРАСИМИР ЧАКЪРОВ
Заместник-министър